

Rəhman Əlizadə-Teatr...

Və yaxud bir tamaşa vardı...

...Teatrda əsas üç mərhələdir -
özünü təsdiq, özünü ifadə və ən çətini -
"teatra ibadət". Hər yaradıcı
adama qismət olmur özünü
teatra həsr etmək..
Teatrı özünə yox, özünü
teatra həsr edəndə
İ b a d ət b a ş l a y ır!

(R.Əlizadə)

Rəhman Əlizadə məktəbindən keçmiş, onun yetişdirdiyi, onun dəst-xəttinə, üslubuna bələd aktyorlar var və kimlər ki - yaxud o aktyor ki, nə vaxtsa Rəhman Əlizadənin quruluş verdiyi tamaşalardan birində oynayıb, prosesdə iştirak edib, dramaturgiyasından, nəsr əsərindən, şeirlərindən, deyimlərindən xəbərdar olub, - bu satirik, məzəli, lirik-sentimental ab-havadan udubsa, yaxud heç olmasa ömründə birçə dəfə də olsun onunla-bu yaradıcı şəxsiyyətlə görüşüb, unsıyyətdə olub həyata baxışı ilə lap elə havadan-sudan, məişətdən, insanlıqdan, nadanlıqdan, bu dünyadan-o dünyadan və sair və ilaxırdan söz açıbsa, xülasə, nə o yaradıcı tanışlığı, nə o tamaşanı, nə o görüşü, nə də o söhbəti-ünsiyyəti unudar!

Ələlxüsus da müxtəlif teatrlarda keçirilən yubiley və tədbirlərdəki duzlu-məzəli səhnəcikləri həm tamaşaçıların, həm də iştirakçı aktyorların yaddaşında əvəzsiz iz buraxıb ki, məqamı gəldikcə əziz-xələf xatirə kimi xatırlanar, kimisinin dodağı qaçar, kimisinin gözü-könlün doldurar, kimisinin də gizli-aşkar çəkilən "ahına" çevrilər... Hətta bəlli bir tamaşaçı kütləsi yaranmışdı belə teatral gecələrdə, o atmacalı, məzəli səhnəciklərə ürk, göz dolusu gülməyə Kukla Teatrının çıxışını gözləyən...

Heç yadımdan çıxmaz, özünün də dəfələrlə ürkəli xatırladığı çıxışımız vardı. Azdramanın səhnəsində - teatra yeni cəlb etdiyi gənclər baraban və şeypurun müşayiətilə "Aktyor andı" içmək üçün səhnəyə çıxıb, "Düzlən!" "Faraqat!" əmrini alır və: "Biz bu təntənəli yubiley gecəsində "aktyor andı" içmək qərarına gəlmişik", - deyərək başlayırlar: "Həmişə rolumu sütəzbər edib səhnəyə çıxacaq, tamaşaçını yerli-yersiz güldürməyə bəzi adlı-sanlı, çox vaxtsa adsız-sansız aktyorlartək şit hərəkətlər etməyəcək, müəllif mətnini hərzə-hədyana çevirməyəcəyəm, məşqə gecikməyəcəyəm, əsil sənət fədailəritək sadə, təvazökar və məsuliyyətli olmağımıza and içirik..."

Bilmirəm bu qeyri-adi anda kim, hansı aktyor nə qədər sadıq qaldı, amma Rəhman Əlizadə bəxtinə, qismətinə ilahi mis-

siya kimi düşmüş bu sənəti yalnız ona aşiq, yalnız ona sadıq yüksəklərə qaldırdı, ucaltdı, yazdı, qurdu, əsla bu sənət ocağına xəyanət etmədi!

"İncəsənət sənə xəyanət etməyə hazır olan gözəl və işvəkar bir qadındır ki, başqasının qoynuna atılmaqçın sənə ən xırda xəyanətinə bənddir".

(R.Əlizadə)

...Bir tamaşa vardı, "Qız Qalası" adında... Rəhman Əlizadə ruhunun, zəhmətinin bəhrəsindən ərsəyə gəlmiş, Qara Qarayev musiqisinin sədaları altında sözlərin, hissələrin ağ kələğayılara dönüb uçuşduğu nağıl-tamaşa... Bulaq kimi qaynayan, coşub-daşan, ləpələnen ağ kələğayılar arasında - həqiqi Qalanın yaxınlığında yerləşən Kukla Teatrı səhnəsində Qala ucaldı. Şahidi olduğum ən təsirli, fərəhli an vardı, balacaların nağıl-tamaşasının sonundakı bayatını bizimlə bərabər pıçıldamaları:

*Əzizim Qız Qalası,
Həmişə Qız Qalası,
Qərinələr öləcək.
Qalacaq Qız Qalası...*

...Bir tamaşa vardı... Rəhman Əlizadənin hiss-həyəcanını ötürdüyü, rəngarəng dekorasiyaların kinolent kimi qüsursuz sıralanaraq iri kuklaların cana gətirildiyi "Od

oğlan" (E. Şayye) adında... İl 1998...

Od oğlan: ...Yuxumda görmüşəm ki, məhəbbət gəmisində uçuruq ənginliklərə... Şahzadə qız: Od oğlan, bəyəm uçan gəmilər olur?!..

Od oğlan: Əlbəttə olur, insan sevəndə gördüyü yuxuların hamısı çin olur...

Kukla Teatrının səhnəsi və möhtəşəm an... iri kuklalar, - onları canlandıran aktyorlar sanki səmaya, səhnədən işıq sexinə məhəbbət gəmisini uçururlar... Hamımız ayağa qalxıb hər dəfə alqışlarla süstləyirdik bu ömürlük yaddaşımıza həkk olacaq anı...

...Bir tamaşa vardı... Əlizadə üslubunun, istedadının növbəti fantaziyası "Fantaziya"... Vəqif Mustafazadənin "Bayatı-Şiraz" kompozisiyası və Hacıbaba Hüseynov ifası ilə başlanıb vüsət alan, - nə yüngül, nə də ağır dekorasiya işlətmədən, heç nədən, "zibillikdən" bir növ peyda olan əşyalar canlanır, süjeti qururlar... Gənc Vəqif Zibeydani kəşf edir, aşiq olur, yerə sığdırmayıb göylərə ucaldır... düşünülmüş oyun eksperimentlərin ən əsası da sözsüz, yalnız iradi təklif olunmuş hərəkətlərin sayrışdığı kədərli, gerçək həyat hekayəsi...

...Bir tamaşa vardı... Rəhman Əlizadə qələminin, yozumunun töhfəsi... Mənsub olduğu nəslin, irsin, nəcabətin xüsusiyyət və məziyyətlərini özündə daşımayan, taytuşlarına qoşulmayan, əqidəsi zamanəsinin arsız prinsiplərinin çərçivəsində sıxışdırılaraq, tapdalansa, zorakılığa məruz qalsaydı, "maymaq" deyərək çağırılsa belə, m i y o l d a m a y a n q ər i b ə, çox q ər i b ə, vicdanlı, fədakar pişik haqqında...

*Hərə özüylə olacaq,
Hərə özüylə qalacaq,
Hərə özüylə öləcək
Qiyamətəcn, qiyamətəcn.*

*Ayrılmayın gözünüzdən,
Ayrılmayın sözünüzdən,
Ayrılmayın özünüzdən
Qiyamətəcn, qiyamətəcn.*

...Bir tamaşa vardı... Rəhman Əlizadə istedadının, peşəkarlığının zirvəsini fəth edən, dünya yaranandan usanmadan hərsi öz meyarında artan, yaxud əksinə arsızlaşan Xeyirlə Şərin daimi mübarizəsindən bəhs edən tamaşa...

*Şər yatmayıb,
Yuxusuzluqdan qan çəkibdir gözleri.
Xeyir isə, -
Əzəl gündən azıb duman içində*
(R. Əlizadə)

Səhnədə cəmi iki aktyor... heç bir işıq qapanması olmadan, sayı on beşdən yuxarı kuklaları bir-birilə əvəz edərək simfonik əsərin (F.Əmirov) bütün ritm çalarlarını R.Əlizadə yozumunda, bələğətli, zəngin sözün (N.Gəncəvi) hakim kəsildiyi bəşəri mübarizəni aparmaq, göstərmək üçün, ən səmimi oyunu oynamaq üçün səhnəyə çıxırlar...

- ƏLBƏTTƏ, gələcək böyük teatr "tamaşaçıların" zövqünün formalaşdığı məkanda bu, bir missiyadır... məsuliyyətli və şərefli missiyadır!..

"...Bismillahir-rəhmanir-rəhim"lə başlayan və bitən missiya...

...Bir tamaşa vardı... "Dünyanın axırı" adında... gündəlik həyatımızda fərqi nə varılmadan təkrarlanan, məişətləşən bu ifadə Rəhman Əlizadə dünyasında qələmi ilə başqa tövr, hamıya qismət olmayan "kənül gözü" tək açılır, aydınlığa qovuşur...

Biz diri ikən ruhumuzun, cismimizin qayğısına qalmadıqca, onun yerini, yurdunu bu dünyada Allah buyurantək səhmə salmadıqca, Ona doğru yönəlmədikcə, ömrümüzü-günümüzü axırıncı günümüz kimi yaşamadıqca, əslində öz dünyamızın axırının haçan, necə, bəlkə də artıq yetişdiyinin fərqi nə varmıdıqca qaranlıqdıyıq! Sabah da, axşam da q a r a n l ı q d a y ı q !...

*Gözlərimi yumdum,-
Süzülsün qaranlıqdan
Nurlu mısralarım
Yalqızlığım.
Gözlərimi açdım;
Gördüm mürgüleyir
Qaranlıqda mənim kimi
Adamlar.
Çığırıdım, fəryad etdim:
-Çıx, ey günəş!
İşıqlandır bu ələmi-bağırdım!
Qəbristanlıqda diksinib qalxdı
Məzarlardan
Əcdadımın sümükleri.
Şaqqıldayıb, ağladılar,
Çürümüş həsrətlərini
Bayraq kimi sancdılar
Qaranlığın günbəzinə,
Öyüd verdilər mənə:
-Sev bala! Sevginən!
Alışb kül olginən!
Qoy nurla dolsun qaranlıq
Aləmlə bizim qəbrimiz!..*
(R. Əlizadə)

...Tamaşalar vardı, içərisində "oyun" aldığım, almadığım - "Dəli Domrul", "Ələkbər əmi gülüş planetində" (R.Əlizadə), "Qızıl xoruz" (A.S.Puşkin), "Kuraj ana" (B.Brext), "Eramızdan milyon il əvvəl" (R.Əlizadə), "Tıq-tıq xanım" (R.Əlizadə), "Ləpələrin nağılı" (X.Əlibəyli), "Tülkünün uçuşu" (A.Şaiq), "İlbizin nəğməsi" (F.Q.Lorka), "Məkrilərin vəkilləri" (R.Əlizadə), "Su pərisi" (F.Mustafa), "İblis" (H.Cavid), "Yay gecəsində yuxu" (V.Şekspir), "Dünya gözəli" (A.Şaiq), "Sindbadın xoşbəxtlik adasına səyahəti" (R.Əlizadə)... və sairə və ilaxır...

*Qəm yemə nə qədər ki bu dünya durub
Hələ də bəzilərinin ürəkləri "teatr"
deyilən xəstəlik ilə vurur,
Teatr olub, vardır, əbədlilik olacaq...
Teatr məcnunlarının qəlbini isidəcək
Bu əbədi, müqəddəs daima
yanan ocaq...*

(R.Əlizadə)

Təkcə mən yox, mənim "teatr anlayışım" deyil ƏLİZADƏ, "bu əbədi, müqəddəs daima yanan ocaq" qəribşeyib..., tamarzıdır əsl sənət məbudu, sənət fədaisi üçün... onun yaradıcı yozumu..., səhnə töhfələri üçün...

...Yoxluğundan bu mövsümün payızı na... 989 gün sayıldı, ƏLİZADƏ...

...143-cü teatr mövsümün mübarək, ƏLİZADƏ!...

Cəmilə Allahverdiyeva

Alternativ enerji mənbələri ilə bağlı vahid tariflər təsdiqlənəcək

2016-cı ilin əvvəlində reallaşacaq addım özəl şirkətlərə bu sahədə fəaliyyətə başlamaq üçün imkan yaradacaq

Bunlar baza tariflərdir. Hökumət tərəfindən qəbul olunduqdan sonra detallı şəkildə açıqlanacaq. Tariflər hər layihə üçün tətbiq olunacaq. Çünki hər layihənin meyarlarından asılı olaraq orada qiymət dəyişikliyi əmələ gəlir", - deyərək qeyd edib.

"2016-cı ilin əvvəlində alternativ enerji mənbələri ilə bağlı vahid tarifləri təsdiq edəcəyik". "APA-Economics"ın verdiyi xəbərə görə, bunu Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Akim Bədəlov deyib.

A.Bədəlovun sözlərinə görə, tariflərin təsdiq olunması özəl şirkətlərə bu sahədə fəaliyyətə başlamaq üçün imkan yaradacaq.

"Bu haqda biz öz təkliflərimizi artıq Nazirlər Kabinetinə təqdim etmişik. Burada istər külək enerjisi, günəş enerjisi, istər çaylar, istərsə də geotermal sistemlər üçün tariflər təqdim olunub.